

(תמה שם על פירוש זה מדקדוק לשון הרמב"ם, שמשמע שעיקר החידוש משום שהנחת השאור נחשבת מעשה. ועוד העיר, היכן מצאנו פטור 'כלאחר יד' בשאר הלכות חוץ משבת.

ושמא דעת הגרא"ז שאותם איסורים שענינם הוא המעשה ולא התוצאה אין לחייב אלא במעשה כדרכו, וכמו בשבת שהעיקר פעולת המלאכה ולא התוצאה. ואף מחמץ, מכך שמחמץ אחר מחמץ חייב משמע שהאיסור הוא עצם הפעולה ולא התוצאה, שהרי המנחה כבר מחומצת ולא נפעל בה כלום בהמשך עבודתיה כשהיא מחומצת. ועל כן הוה אמינא שהמניח שאור והולך, אין כאן מעשה החמצה שחייבים עליו, שהרי אין כן דרך המחמץ, והלא עיקר האיסור הוא המעשה. קמ"ל ר' אמי שמעשה הנחת השאור כשלעצמו הריהו נחשב מעשה החמצה, וכשם שבשבת מעשה הנחת בשר על גחלים נחשב מעשה לחיוב, הגם שהתוצאה נפעלת ממילא.

ומצינו בכמה מקומות לפטור ב'שלא כדרך' בשאר איסורים, ואפשר שהוא כלל לכל מקום, וכפי שכתב בקובץ שעורים פסחים כג. ויש שתלו זאת במחלוקת הראשונים לענין כתיבת גט או תפלין שלא כדרך. ע' בענין זה במובא יוסף דעת שם. וע"ע: קרן אורה; שפת אמת; חדושים ובאורים יב).

דף נז

'אמר רבא: מאי חייב נמי דקאמר – כמעשה צלי...'. ערש"י ותוס'. הרש"ש פרש 'כמעשה צלי' –
 כמו שאמר רבא עצמו בסמוך 'ואם נצלה בו כגרוגרת מצד אחד במקום אחד – חייב'. פירוש בצליה
 גמורה. גם כאן כשהוחמץ חימוץ גמור, הלכך חייב אפילו במקום אחד בצד אחד.

'לא צריכא דאי לא היפך ביה הוה בשיל מצד אחד כמאכל בן דרוסאי וכי מהפיך ביה בשיל משני
צדדין כמאכל בן דרוסאי, וקמ"ל דכל מצד אחד כמאכל בן דרוסאי לא כלום הוא' – ומן התורה
 אין איסור בדבר, שאין כאן שם 'בישול' כלל וכלל, ואפילו 'חצי שיעור' אינו. ומכל מקום נקט ר' יוחנן
 'לא היפך בו פטור' – משמע שאסור. ונראה שאיסור זה הוא מדרבנן, שמא ימשיך להיצלות צליה
 גמורה [שהרי אפילו הפשרה בעלמא אסור במקום שאפשר לבוא לידי בישול]. אכן באופן שאין חשש
 כזה, כגון המדיח בשר בחמין מכלי ראשון, כיון שאין הקליפה מתבשלת כל צרכה אלא אולי כמאכל
 בן דרוסאי, והרי אי אפשר שתתבשל לגמרי – מותר (עפ"י אגלי טל מלאכת אופה ל"א).
 ויש מפקפקים בזה, שאפשר שיש בזה משום 'חצי שיעור' שאסור מן התורה. וגם באופן שאי אפשר
 לבשר להתבשל יותר [כגון הכנסת בשר לתוך כלי ראשון שהיד סולדת בו ואינו על האש, וכגון שברור
 שלכל היותר אפשר לבשר כולו להגיע לשיעור 'יד סולדת' ולא יגיע ל'מאכל בן דרוסאי'] – אפשר
 שאסור (עפ"י מנחת שלמה יא, הערה 2. עמ' צג.
 שבט הלוי ח"ה לד וח"ז קא, ב, משמע שנקט בפשיטות שהוא מדרבנן.

'בעי רב מרי: חימצה בראשו של מזבח מהו, אשר תקריבו אמר רחמנא והא אקרבה, או דלמא
מחוסר הקטרה כמחוסר מעשה דמי. תיקו'. ספק זה אינו אמור אלא לענין חיוב המחמץ משום לא
תעשה חמץ, אבל המנחה ודאי נפסלה מהקטרה שהרי נתחמצה. והמקטירה עובר משום שאור בל
תקטירו.

ועוד נראה שאין להסתפק אלא באופן שכשהעלה על המזבח לא היתה מחומצת, אבל אם חימצה והעלה
 וחזר וחימצה בראשו של מזבח – חייב משום מחמץ אחר מחמץ, שהרי בכל מחמץ אחר מחמץ אין אני

קורא בו עתה אשר תקריבו. ומשום שכבר העלה אין לפוטרו, שהרי ההעלאה היתה שלא כדין, אלא הספק שייך רק בהעלאה בהכשר, שכבר אינו מחוסר הקרבה אלא הקטרה בלבד (עפ"י חזון איש כג,ג).

(ע"ב) 'מדת הלה נמשח בין מבפנים בין מבחוץ, מדת יבש נמשחו מבפנים ואין נמשחו מבחוץ'. משיחת כלי שרת, יש לעיין האם נעשתה על פני כל הכלי, אם לאו. ולכאורה יש לדמותה למשיחת כהן, שהרי הכתוב כללן יחדיו, ומשיחת כהן היא כמין כ"י יונית (כבכריתות ו:). ולפי זה צריך לבאר מה שאמרו כאן שנמשחו מבפנים ולא מבחוץ – מדוע אין די במשיחה אחת לכל הכלי? ואפשר שפנים וחוף נחשבים כשני כלים. או אפשר שבאמת די באחת לכלי כולו, רק הכוונה כאן שנמשח על מנת לקדש רק את הצד הפנימי ולא לקדש את הצד החיצון (עפ"י חזון איש כו,יא). ע"ע אבן האזל (כלי המקדש א,ג) שאעפ"י שהכלי כולו קדוש קדושת הגוף, מבפנים ומבחוץ, אינו מקדש אלא בפנים. ואין שני הדברים הללו, קדושתו העצמית וקידושו את מה שבתוכו, קשורים בהכרח זה בזה.

זוהא איכא ביסה דלח הוא? – אמר ליה: כגון שלש על גבי קטבליא. ואם לש לחם הפנים בביסה של קודש – גם לרבי עקיבא יהא חייב על חימוצו (עפ"י לקוטי הלכות). ואולם בחזון איש (כד, יב) כתב לחלוק, שכיון שאין מצוה לקדשו עד אפיה, אינו בכלל אוהרת חימוץ לר' עקיבא. וכתב להוכיח כן מהסוגיא, שהרי אם נאמר שכאשר לש בביסה וחימוצו – חייב, על כרחך לומר שנלמד מריבוי הכתוב אשר תקריבו, ואם כן מדוע הוצרך ר' יוחנן להפוך דברי ר' יוסי הגלילי ור' עקיבא, הלא גם לרע"ק שמדת יבש לא נתקדשה, קיימת אוהרת חימוץ באופן שלש בביסה. וכן הקשה הגרעק"א על דברי רש"י בד"ה ושמעינן. וכנראה הבין בפשיטות שלפי רע"ק כשלש בביסה חייב משום חימוץ, כדעה הראשונה.

'אלא עשרון, כיון דאמר רחמנא עביד עשרון וכייל ביה, שביק עשרון דקודש וכייל בעשרון דחול?!'. משמע שמצוה למדוד בעשרון של קדש (וכן כתב הרמב"ם מעשה הקרבנות יג), אך נראה שאינו אלא למצוה ולא לעכב, וכמשמעות הלשון 'שביק עשרון...'. ולא אמר שפסול (עפ"י חזון איש כה,ת. וע"ש במה שפרש מה מקום למצוה זו, והלא אין המדידה מן העבודות הנצרכות למנחה אלא כדי לדעת את הכמות).

זממותר העומר וממותר שתי הלחם ולחם הפנים. בתוספתא (פ"ד דמכות) ובכל כתבי היד הגרסה 'משתי הלחם ולחם הפנים' והיא הגרסה המדויקת, שהרי אין בשתי הלחם דבר העולה לאשים ואין שייך לומר בהם מותר (עפ"י דקדוקי סופרים).

דף נח

זהתניא, אם נאמר כל שאור למה נאמר כל דבש, ואם נאמר כל דבש למה נאמר כל שאור – מפני שיש בשאור מה שאין בדבש... שאור הותר מכללו במקדש... מאי ניהו, לאו שתי הלחם...'. לכאורה היה לפרש את הברייתא כך: מדוע נאמר גם בשאור וגם בדבש 'כל' לרבות חצי קומץ / חצי כזית ועירובו, הלא אפשר ללמוד זה מזה – אלא לפי שהשאור הותר מכללו במקום אחר, מלבד מה שכתוב בענין קרבן ראשית תקריבו... – שהרי הותר בלחמי תודה, בתנופה, אבל דבש לא הותר במקדש בתנופה מלבד בקרבן ראשית, הלכך אין ללמוד דבש משאור. 'ודברי הגמרא אינו מובן לעני כמונ' (משך חכמה ויקרא ב,יא).